

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

**HUBUNGAN PENGETAHUAN, ANCAMAN AMATAN DAN TANDA
TINDAKAN TERHADAP TINGKAH LAKU KESELAMATAN MAKANAN
DALAM KALANGAN MURID BIDANG PEMAKANAN**

NOR FARADILLAH BT PIEE @ SHAFIEE

FPP 2011 19

**HUBUNGAN PENGETAHUAN, ANCAMAN AMATAN DAN TANDA
TINDAKAN TERHADAP TINGKAH LAKU KESELAMATAN MAKANAN
DALAM KALANGAN MURID BIDANG PEMAKANAN**

NOR FARADILLAH BT PIEE @ SHAFIEE

MASTER SAINS

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

2011

Nama penuh	Nor Faradillah Binti Piee @ Shafiee
No Matrik	GS23275
Program	Master Sains
Bidang Pengajian	Pendidikan Teknik dan Vokasional
Fakulti/Institut	Fakulti Pengajian Pendidikan
Tajuk Tesis	Hubungan Pengetahuan, Ancaman amatan dan Tanda Tindakan
Muktamad	Terhadap Tingkah Laku Keselamatan Makanan dalam Kalangan Murid Bidang Pemakanan
Tarikh Kelulusan	19 Mac 2012
Senat	
Nama penuh	Nor Faradillah Binti Piee @ Shafiee
No Matrik	GS23275
Program	Master Sains
Bidang Pengajian	Pendidikan Teknik dan Vokasional
Fakulti/Institut	Fakulti Pengajian Pendidikan
Tajuk Tesis	Hubungan Pengetahuan, Ancaman amatan dan Tanda Tindakan
Muktamad	Terhadap Tingkah Laku Keselamatan Makanan dalam Kalangan Murid Bidang Pemakanan
Tarikh Kelulusan	19 Mac 2012
Senat	

**HUBUNGAN PENGETAHUAN, ANCAMAN AMATAN DAN TANDA
TINDAKAN TERHADAP TINGKAH LAKU KESELAMATAN MAKANAN
DALAM KALANGAN MURID BIDANG PEMAKANAN**

Oleh

NOR FARADILLAH BT PIEE @ SHAFIEE

**Tesis ini Dikemukakan Kepada Sekolah Pengajian Siswazah, Universiti Putra
Malaysia, Sebagai Memenuhi Keperluan untuk Ijazah Master Sains**

Julai 2011

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai memenuhi keperluan untuk Ijazah Master Sains

**HUBUNGAN PENGETAHUAN, ANCAMAN AMATAN DAN TANDA
TINDAKAN TERHADAP TINGKAH LAKU KESELAMATAN MAKANAN
DALAM KALANGAN MURID BIDANG PEMAKANAN**

Oleh

NOR FARADILLAH BT PIEE @ SHAFIEE

Julai 2011

Pengerusi : Professor Madya Rosini Abu, Ed. D

Fakulti : Pengajian Pendidikan

Kajian ini adalah untuk mengenal pasti tahap pengetahuan, ancaman amatan, tanda tindakan dan tingkah laku keselamatan makanan dalam kalangan murid bidang pemakanan di Sekolah Menengah Teknik (SMT) dan Sekolah Menengah Vokasional (SMV) di Semenanjung Malaysia. Seterusnya kajian ini adalah untuk melihat hubungan antara pengetahuan, ancaman amatan dan tanda tindakan terhadap tingkah laku keselamatan makanan dalam kalangan murid.

Aspek yang diukur dalam pengetahuan keselamatan makanan adalah berkaitan tentang kebersihan diri, pengendalian makanan dan keracunan makanan. Ancaman amatan pula diukur bagi mengetahui kerentanan amatan dan keterukan amatan murid mengenai keracunan makanan. Tanda tindakan diukur dengan mengenalpasti sumber yang mempengaruhi murid untuk mengamalkan tingkah laku keselamatan makanan yang baik iaitu melalui media massa dan media cetak, komunikasi antara guru, rakan dan ibu bapa serta label keselamatan makanan yang terdapat pada pek pembungkus makanan. Tingkah laku pula diukur dengan mengenalpasti aspek kebersihan diri, pengendalian makanan dan pencegahan keracunan makanan.

Kajian ini dijalankan di lima buah SMT dan SMV di Semenanjung Malaysia yang melibatkan seramai 266 orang murid Pengurusan Makanan, Katering, dan Bakeri. Kaedah persampelan rawak berlapis digunakan bagi memilih sampel setiap kursus. Statistik deskriptif (min, peratus, frekuensi dan sisihan piawai) dan inferensi (korelasi Pearson R) digunakan untuk menganalisis data dalam membentangkan dapatan kajian.

Min skor keseluruhan bagi pemboleh ubah pengetahuan ini ialah sebanyak 34.80 daripada 40 bagi skor keseluruhan. Min bagi pembolehubah kerentanan amatan ialah 3.99 manakala skor min keterukan amatan ialah 4.2. Skor min tanda tindakan pula ialah 2.20 manakala skor min tingkah laku ialah 1.80. Bagi melihat hubungan setiap pemboleh ubah, dapatan kajian menunjukkan bahawa terdapat hubungan yang signifikan antara ancaman amatan iaitu kerentanan amatan ($r = .169, p < .05$) dan keterukan amatan ($r = .210, p < .05$) dengan tingkah laku keselamatan makanan. Hubungan antara tanda tindakan dengan tingkah laku keselamatan makanan menunjukkan hubungan yang

signifikan ($r = .496$, $p < .05$). Walaubagaimanapun, dapatan kajian mendapati tiada hubungan yang signifikan antara pengetahuan dengan tingkah laku keselamatan makanan. Kesimpulannya, berdasarkan kepada keseluruhan dapatan kajian ini, didapati bahawa dapatan ini adalah selari dengan kerangka kajian. Penyelidikan ini secara keseluruhannya telah mencapai objektif dan menjawab persoalan kajian yang telah ditetapkan. Persoalan kajian telah menjawab tahap pengetahuan, tahap ancaman amatan, tahap tanda tindakan dan tahap tingkah laku keselamatan makanan dalam kalangan murid. Hubungan antara pengetahuan, ancaman amatan dan tanda tindakan dengan tingkah laku keselamatan makanan turut dikenalpasti. Berdasarkan dapatan kajian ini, beberapa cadangan kepada pihak sekolah dan pihak pentadbir serta cadangan penyelidikan lanjutan turut dikemukakan.

Abstract of thesis presented to Senate of University Putra Malaysia in fulfillment of the requirement for the degree of Master of Science

THE RELATIONSHIP OF KNOWLEDGE, PERCEIVED THREAT AND CUES TO ACTION TOWARDS FOOD SAFETY BEHAVIOR AMONG STUDENTS IN FOOD STREAM

By

NOR FARADILLAH BT PIEE @ SHAFIEE

July 2011

Supervisor: Associate Professor Rosini Abu Ed.D

Faculty : Educational Studies

This research aims to identify level of knowledge, perceived threat, cues to action and food safety behavior among catering students at Technical Secondary School and Vocational Secondary School in Malaysia. Furthermore, this research is to recognize the relationship between knowledge, perceived threat and cues to action towards food safety behavior among food stream students.

Aspect that been measured in food safety knowledge were personal hygiene, food handling and food borne illness. Aspects included in perception were perceived susceptibility and perceived severity of students towards food borne illness. Cues to

action is measured by identifying sources that affecting students to change their behavior such as mass media and printed media, communication with parents, teachers and peers and caution label in food packaging. Aspect in behavior that have measured were personal hygiene, food handling and food borne illness prevention..

This research is conducted in five schools which involved 266 students in Food Management, Catering and Bakery in Technical and Vocational Secondary School in Malaysia. Sampling method was based on stratified random sampling and cluster sampling. The data gathered were analyzed with descriptive statistic and inference, which are Pearson R correlations.

Mean score for knowledge is 34.80 from the total score of 40. Mean score of perceived threat for perceived susceptibility is 3.99 and for perceived severity is 4.20. Mean for cues to action is 2.20 while mean score for students' food safety behavior is 1.80. Results also show that there is a significant relationship perceived susceptibility ($r = .169, p < .05$) and perceived severity ($r = .210, p < .05$) towards food safety behavior. In addition, result also shows that there is also a significant relationship between cues to action and food safety behavior ($r = .50, p < .01$). However, results also show that there is no significant relationship between knowledge and food safety behavior. As a conclusion, based on the overall research findings, it been proved that this finding is parallel with the research framework. This research as a whole had achieved the objectives and answers the research questions. This research questions had answered the level of knowledge, perceived threats, cues to actions and food safety behavior among students. The relationship between knowledge, perceived threats and cues to

action also been identified. Based on these findings, a few suggestions to school administrator and for the future research have been proposed.

PENGHARGAAN

Syukur Alhamdulillah, segala pujian kepada Allah S.W.T dan selawat atas junjungan Nabi Muhammad S.A.W. Dengan berkat dan rahmatNya saya berjaya menyiapkan tesis ini. Saya bersyukur ke hadrat Allah kerana memberi kekuatan, semangat dan kesabaran untuk saya menyiapkan tesis ini walaupun terlalu banyak pahit maung yang terpaksa dilalui sepanjang pengajian saya.

Saya ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Profesor Madya Dr Rosini Abu selaku pengerusi jawatankuasa penyeliaan saya yang telah banyak membantu, membimbing dan memberi dorongan kepada saya dalam menyiapkan tesis. Beliau bukan sahaja penyelia malahan sudah seperti ibu saya. Segala budi dan jasa beliau hanya Allah yang mampu membalasnya. Penghargaan ini turut ditujukan kepada ahli jawatankuasa penyeliaan tesis saya iaitu, Dr Abdullah Mat Rashid yang juga telah banyak membantu saya menyiapkan tesis ini. Semoga bimbingan dan sumbangan yang diberikan diberkati oleh Allah S.W.T.

Penghargaan seterusnya saya tujukan buat semua pensyarah yang telah mengajar sepanjang pengajian sarjana saya. Rakaman penghargaan juga kepada Dekan Fakulti Pengajian Pendidikan Profesor Dr Ab Rahim Bakar yang memberi perangsang kepada saya untuk menyiapkan tesis ini secepat mungkin. Seterusnya penghargaan kepada semua pegawai Bahagian Pendidikan Teknik dan Vokasional dan pengetua Sekolah Menengah Teknik dan Vokasional di Semenanjung Malaysia yang terlibat kerana

memberi kerjasama kepada saya semasa pengumpulan data. Seterusnya tidak dilupakan jasa sahabat perjuangan yang banyak memberi bimbingan dan semangat dalam menyiapkan tesis ini.

Rakaman penghargaan ditujukan khas buat keluarga tercinta yang telah banyak dan sentiasa berkongsi suka duka saya, memberi motivasi, dorongan dan memahami kesibukan saya dalam menyiapkan tesis ini. Penghargaan ini juga didedikasikan buat ayahanda dan bonda yang tercinta. Semoga mereka sentiasa aman di sana dan ditempatkan dalam kalangan orang yang beriman.

Akhir sekali, penghargaan dan ucapan terima kasih yang tidak terhingga buat insan teristimewa Mohamad Zakuan Hassan atas dorongan dan kekuatan yang diberikan di saat-saat akhir saya menyiapkan tesis ini. Segala budi baik dan kasih sayang yang dicurahkan hanya Allah yang mampu membalasnya.

Saya mengesahkan bahawa satu Jawatankuasa Pemeriksa telah berjumpa pada 13 Julai 2011 untuk menjalankan peperiksaan akhir bagi Nor Faradillah Bt Piee @ Shafiee untuk menilai tesis Ijazah Sarjana Sains (Pendidikan Teknik dan Vokasional) yang bertajuk “Hubungan Pengetahuan, Ancaman Amatan dan Tanda Tindakan Terhadap Tingkah Laku Keselamatan Makanan dalam Kalangan Murid Bidang Pemakanan” mengikut Akta Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1980 dan Peraturan Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1981. Jawatankuasa Pemeriksa tersebut telah memperakukan bahawa calon layak dianugerahi ijazah sarjana berkenaan.

Ahli Pemeriksa Jawatankuasa adalah seperti berikut:

Pengerusi,
Profesor Madya Rusinah Junid
Pensyarah
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Prof Madya Dr Ramlah Hamzah, PhD
Profesor Madya
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Prof Madya Dr Ibrahim Nazri, PhD
Profesor Madya
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Prof Dr Ramlee Mustapha, PhD
Profesor
Fakulti Pendidikan dan Vokasional
Universiti Pendidikan Sultan Idris
(Pemeriksa Luar)

Prof. Dr. Zulkarnain Zain
Profesor dan Timbalan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh: .....

Tesis ini telah dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat keperluan Ijazah Master Sains. Ahli Jawatankuasa Penyeliaan adalah seperti berikut:

Rosini Abu, **Ed. D**
Profesor Madya
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Abdullah Mat Rashid, **PhD**
Pensyarah Kanan
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

BUJANG BIN KIM HUAT, PhD
Profesor dan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh :

PERAKUAN

Saya memperakui bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang tiap-tiap satunya telah diperjelaskan sumbernya. Saya juga memperakui bahawa tesis ini tidak pernah dimajukan sebelum ini, dan tidak dimajukan serentak dengan ini, untuk ijazah lain sama ada di Universiti Putra Malaysia atau institusi lain.

NOR FARADILLAH BT PIEE @ SHAFIEE

Tarikh : 13 Julai 2011

SENARAI RAJAH

Rajah		Muka Surat
2.1	Kerangka Teori <i>Health Belief Model</i> (Rosenstock, Stretcher & Becker)	32
2.2	Kerangka Konseptual Kajian	51

SENARAI JADUAL

Jadual		Muka Surat
3.1	Bilangan murid bagi setiap program	58
3.2	Bilangan sampel bagi setiap program	58
3.3	Sampel kajian mengikut perkadaran program	58
3.4	Gred Murid	58
3.5	Skor item ancaman amatan	59
3.6	Skor item tanda tindakan	61
3.7	Nilai Alpha Cronbach	62
3.8	Skala Korelasi	66
3.9	Pemilihan Statistik berasaskan skala pengukuran	68
4.1	Taburan Responden berdasarkan latar belakang	69
4.2	Taburan kekerapan responden menyediakan makanan	72
4.3	Taburan peratusan pengetahuan keselamatan makanan	75
4.4	Taburan peratusan, min dan sisihan piawai kerentanan amatan murid mengenai keselamatan makanan	78
4.6	Taburan peratusan, min dan sisihan piawai keterukan amatan murid mengenai keselamatan makanan	80
4.7	Taburan peratusan min dan sisihan piawai tanda tindakan murid mengenai keselamatan makanan	83

4.8	Taburan peratusan min dan sisihan piawai tingkah laku mengenai keselamatan makanan	85
4.9	Korelasi Pearson R antara tingkah laku keselamatan makanan murid dengan pembolehubah pengetahuan, kerentanan amatan, keterukan amatan dan tanda tindakan	89

SENARAI SINGKATAN

WHO	<i>World Health Organization</i>
BPTV	Bahagian Pendidikan Teknik dan Vokasional
KPM	Kementerian Pelajaran Malaysia
HACCP	<i>Hazard Analysis Critical Control Point</i>
SMT	Sekolah Menengah Teknik
SMV	Sekolah Menengah Vokasional
PBB	Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu
HBM	<i>Health Belief Model</i>
KKM	Kementerian Kesihatan Malaysia
NRA	<i>National Restaurant Association</i>
EPRD	<i>Education Planning & Research Development</i>

SENARAI LAMPIRAN

Lampiran		Muka Surat
1.	Surat Kebenaran EPRD	126
2.	Surat Kebenaran BPTV	128
3.	Surat Memohon Kebenaran Menjalankan Kajian di Sekolah	129
4.	Kesahan Instrumen oleh Panel	130
5.	Borang Soal Selidik / Skema Pemarkahan Soal Selidik	131
6.	Surat Terjemahan Terminologi DBP	134
7.	Surat Lantikan Sebagai Pembentang Seminar	136
8.	Surat pengesahan artikel untuk penerbitan buku	

KANDUNGAN

Muka Surat

ABSTRAK	ii
ABSTRACT	iv
PENGHARGAAN	vii
HALAMAN PENGESAHAN	viii
HALAMAN PENGAKUAN	ix
KANDUNGAN	
SENARAI JADUAL	x
SENARAI RAJAH	xi
SENARAI SINGKATAN	xii
SENARAI LAMPIRAN	

BAB

1 PENDAHULUAN

Pengenalan	1
Latar belakang Kajian	1
Pernyataan Masalah	6
Objektif Kajian	8
Persoalan Kajian	9
Kepentingan Kajian	10
Skop dan Limitasi Kajian	12
Definisi Operasional	13

2 SOROTAN KAJIAN

Pengenalan	17
Pendidikan Keselamatan Makanan di Malaysia	18
Pendidikan Keselamatan Makanan di SMT dan SMV	23
Teori-Teori Kajian	27
Teori Pendidikan Kesihatan	27
Teori <i>Health Belief Model</i>	29
Pengetahuan Keselamatan Makanan	33
Kerentanan amatan keselamatan makanan	38
Keterukan amatan Keselamatan Makanan	40
Tanda Tindakan keselamatan makanan	41
Tingkah Laku Keselamatan Makanan	41
Hubungan Pengetahuan Keselamatan Makanan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	47
Hubungan Kerentanan amatan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	48

	Hubungan keterukan amatan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	49
	Hubungan Tanda Tindakan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	49
	Penutup	51
3	METODOLOGI KAJIAN	
	Pengenalan	52
	Rekabentuk Kajian	52
	Lokasi Kajian	53
	Populasi Kajian	53
	Prosedur Persampelan Kajian	56
	Instrumen Kajian	61
	Kesahan Alat Kajian	62
	Kebolehpercayaan Alat Kajian	62
	Kajian Rintis	63
	Pengumpulan Data	63
	Analisis Data	64
	Rumusan	67
4	DAPATAN KAJIAN	
	Pengenalan	68
	Latar Belakang Responden	70
	Dapatan Kajian	
	Analisis Statistik Deskriptif	72
	Tahap Pengetahuan Murid mengenai Keselamatan Makanan	74
	Tahap Kerentanan amatan Murid	77
	Tahap Keterukan amatan Murid	79
	Tahap Tanda Tindakan Murid	81
	Tahap Tingkah Laku Murid	84
	Analisis Statistik Inferens	
	Hubungan Pengetahuan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	87
	Hubungan kerentanan amatan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	88
	Hubungan keterukan amatan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	88
	Hubungan Tanda Tindakan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	88

5 **PERBINCANGAN, KESIMPULAN DAN CADANGAN**

Pengenalan	
Perbincangan Dapatan Deskriptif	90
Tahap Pengetahuan Murid mengenai Keselamatan Makanan	92
Tahap Kerentanan amatan Murid	96
Tahap keterukan amatan Murid	96
Tahap Tanda Tindakan Murid	97
Tahap Tingkah Laku Murid	98
Perbincangan Dapatan Inferens	100
Hubungan Pengetahuan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	102
Hubungan kerentanan amatan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	104
Hubungan keterukan amatan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	105
Hubungan Tanda Tindakan dengan Tingkah Laku Keselamatan Makanan	105
Keselamatan Makanan	110
Kesimpulan	110
Cadangan	111
Cadangan-cadangan Kepada Penyelidik Lanjutan	111
Rumusan	113

RUJUKAN	115
LAMPIRAN	122
BIODATA PELAJAR	146
SENARAI PENERBITAN	